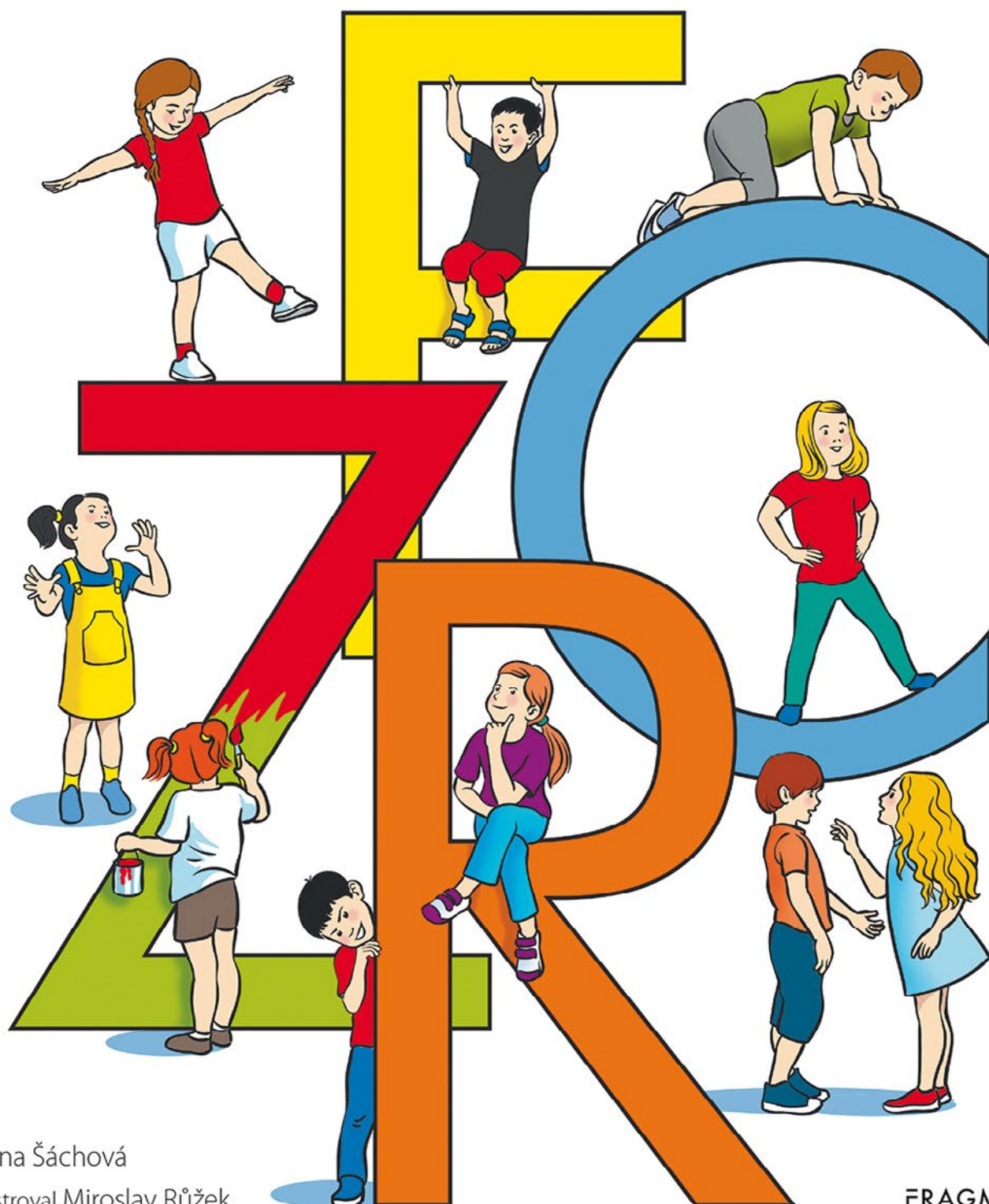

Písmenková

hravá cvičení
nácvik správné výslovnosti
vyprávění podle obrázků

LOGOPEDIE

Irena Šáchová
Ilustroval Miroslav Růžek

FRAGMENT

Písmenková logopedie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Irena Šáchová
Písmenková logopedie – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Předmluva

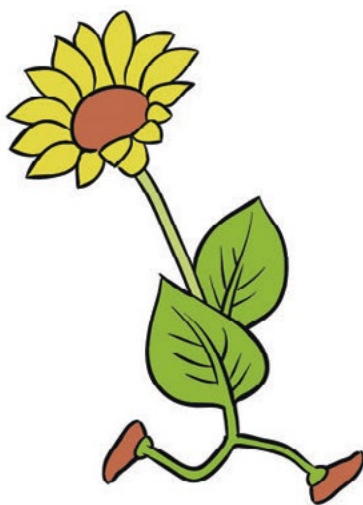
Milí rodiče, prarodiče, učitelé, speciální pedagogové, kolegové logopedi a další, právě držíte v rukou první ucelenou obrázkovou publikaci zabývající se především nácvikem správné výslovnosti. Na rozdíl od ostatních obdobně zaměřených příruček věnujících se procvičování artikulace, tento sešit obsahuje i oblast samohlásek A, E, I, O, U, dvojhlásky AU, OU a též samostatné BĚ, PĚ, VĚ.

Náš pracovní sešit vznikl se záměrem pomoci dětem s procvičováním a upevňováním správné výslovnosti jednotlivých hlásek hravou formou. Prostřednictvím zábavných aktivit se snaží dítě zaujmout a kýženou hlásku cvičit. V úvodu sešitu je u každé hlásky uveden způsob jejího správného tvoření a na dalších stranách následuje jejich procvičování. Úvod a závěr publikace se věnuje také rozvoji slovní zásoby dítěte a zkvalitňování jeho komunikačních dovedností, opět formou hravých cvičení.

Nad mnohými úkoly zažijete s dětmi určitě humorné situace. Práci s tímto sešitem podpoříte fantazii dětí, uvědomění si vlastních mluvidel, zlepšíte koncentraci pozornosti, porozumění textu a jeho souvislostem aj.

Přeji vám mnoho úspěchů a radosti při práci s tímto sešitem.

Autorka

Metodické pokyny

Veškeré nápravy artikulace není vhodné provádět bez odborného vedení a posouzení řeči dítěte odborníkem, tedy klinickým logopedem. Ten stanoví diagnózu a započne s terapií. Tato publikace je poté vhodným materiálem pro domácí procvičování.

Než s dítětem přistoupíte k samotnému vyvozování hlásek, je třeba zapracovat na celkové obratnosti mluvidel, respektive tváří, dolní čelisti, rtů a jazyka. Zkuste před zrcadlem se svým potomkem nejprve trénovat grimasy, plazení jazyka a různé jeho pozice. Dítě mnohdy ani netuší, že jazyk má a poté jím „bloudí“ ve vlastních ústech. Jestliže si začne uvědomovat pozici rtů a jazyka, zlepší jejich pohyblivost a koordinaci, je velká pravděpodobnost, že se samovolně může upravit i výslovnost některých hlásek.

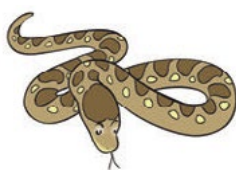
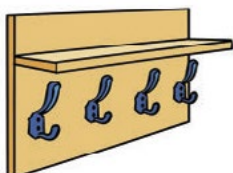
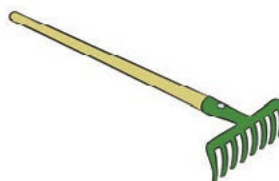
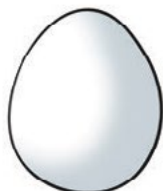
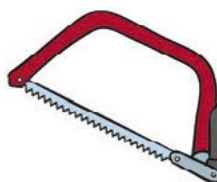
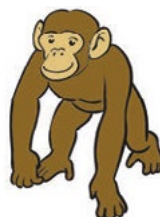
Při trénování správné výslovnosti hlásek pamatujte na několik pravidel:

- Nejprve je potřeba vyvodit správnou výslovnost hlásky a poté ji upevnit, zafixovat a zautomatizovat v běžném řečovém projevu.
- Vždy pracujte pouze na jedné hlásce.
- Postupujte od hlásek jednodušších ke složitějším.
- Hlásku procvičujte několikrát denně vždy 5–10 minut.
- Hláška musí být vyslovována správně, jinak se fixuje s nesprávnou artikulační pozicí té které hlásky.
- Dítě při nácviku výrazně chvalte a pozitivně motivujte. Motivovat nemusíte pouze sladkostmi, ale též razítky, samolepkami či aktivitou (např. za několik úspěšných logopedických tréninků běžte s dítětem na kolo).

Častou chybou dospělých bývá, že nutí dítě v běžné řeči opakovat slova s nesprávně vyslovovanou hláskou. Nedělejte to, je to frustrující pro obě strany. Dítě nedokáže hlásku vyslovit správně, jazykem není schopno vytvořit správnou artikulační pozici. Tu je nejprve třeba nacvičit. A proto tu máte tento sešit!

Vyzkoušej svoji výslovnost

Podívej se na obrázky a říkej, co je na nich.

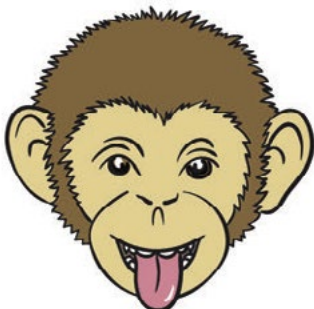

Bedlivě sledujeme výslovnost dítěte. S nápravou artikulace je třeba začít tam, kde dítě chybně vysloví hlásku. Před začátkem úpravy artikulace se poraďte s odborníkem.

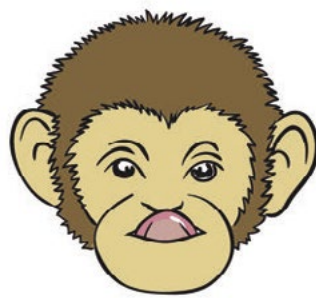
Umíš napodobit opičku?

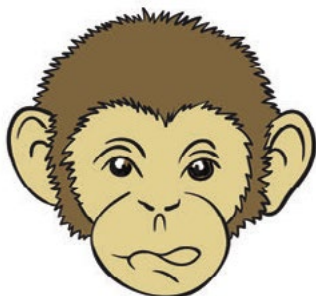
Vyplázní jazyk z úst.

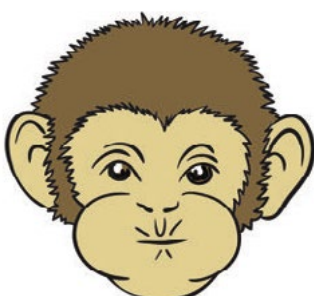
Vyplázní jazyk až na bradu.

Vyplázní jazyk až na nos.

Tři rtem o ret.

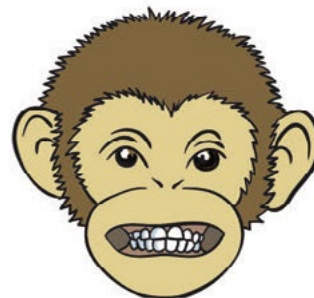
Nafoukni tváře.

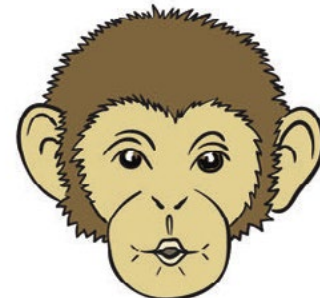
Pokřč nos.

Doširoka se usměj.

Vyceň zuby.

Sešpul rty.

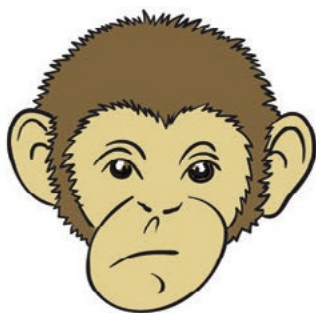
Doširoka rozevři ústa.

Jazykem udělej bouli v pravé tváři.

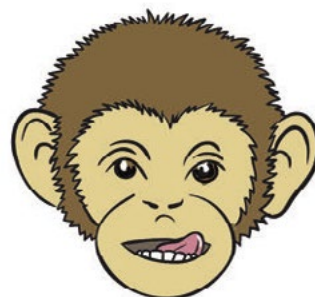
Jazykem udělej bouli v levé tváři.

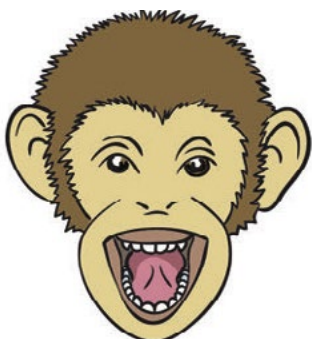
Pohybuj dolní čelistí
zprava doleva.

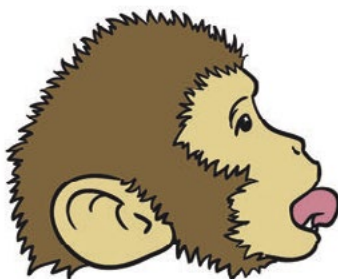
Olízni si dolní ret.

Olízni si horní ret.

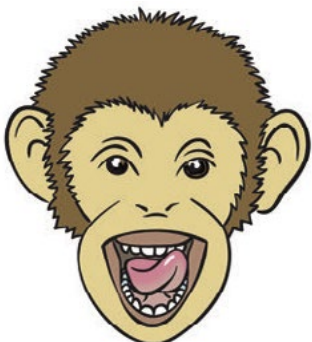
Hrotem jazyka přejížděj
po horním patře.

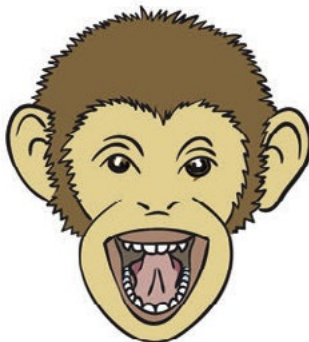
Válej jazykem před ústy
(hrot je zakleslý za dolními zuby,
ústa maximálně rozevřená).

Horními zuby pevně
skousni dolní ret.

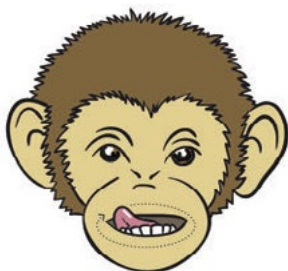
Hrotem jazyka oťukávej
(počítej) zuby.

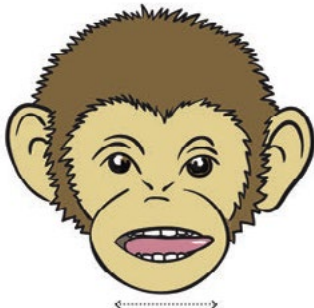
Ťukej jazykem za horní
zuby.

Klapej jazykem.

Olízni si jazykem
okolo úst.

Hýbej jazykem před ústy
zleva doprava.

Mávej jazykem před ústy
nahoru dolů.

Popis pozic mluvidel pro správnou výslovnost jednotlivých hlásek

- A** – doširoka rozevřeme ústa, hrot jazyka se zlehka opírá o dolní řezáky.
- E** – rty máme do mírného úsměvu, horní i dolní řezáky jsou vidět.
- I** – rty máme do širokého úsměvu, horní i dolní řezáky jsou vidět.
- O** – rty máme zaokrouhlené do kroužku, hrot jazyka je mírně vzadu dole.
- U** – rty máme více sešpulené než u hlásky O, hrot jazyka je více vzadu.
- P** – vyslovujeme šeptem přerušovaně hlásku M, M, M a zároveň stiskneme nosní chřípí, ozve se hlásky P.
- B** – nafoukneme tváře, zadržíme dech a z úst vypustíme: „bubu“ NEBO vyslovujeme přerušovaně hlásku M, M, M a zároveň stiskneme nosní chřípí, ozve se hlásky B.
- F** – horními řezáky pevně skousneme dolní ret a silně vydechneme do peříčka či na ruku.
- V** – horními řezáky pevně skousneme dolní ret a říkáme UAUA, ozve se VAVA.
- J** – doširoka se usmějeme a opřeme hrot jazyka za dolní řezáky, říkáme ÍÁÍÁ, ozve se ÍJÁ.
- BĚ** – nejprve vyslovujeme BÍJE, zrychlíme tempo, rty jsou do úsměvu, ozve se BĚ.
- PĚ** – nejprve vyslovujeme PÍJE, zrychlíme tempo, rty jsou do úsměvu, ozve se PĚ.
- VĚ** – nejprve vyslovujeme VÍJE, zrychlíme tempo, rty jsou do úsměvu, ozve se VĚ.
- D** – doširoka rozevřeme ústa, jazyk opřeme za horní řezáky. Vyslovíme DDDD.
- T** – doširoka rozevřeme ústa, jazyk opřeme za horní řezáky. Zašeptáme TTTT.
- N** – doširoka rozevřeme ústa, jazyk opřeme za horní řezáky. Vzduch směřujeme do nosu, vyslovíme NNNN.
- K** – doširoka rozevřeme ústa, hrot jazyka stlačujeme dolů a vzad, vhodný je záklon hlavy. S důrazem vyslovujeme TYTYTY, ozve se KYKYKY.
- G** – doširoka rozevřeme ústa, hrot jazyka stlačujeme dolů a vzad, vhodný je záklon hlavy. S důrazem vyslovujeme DYDYDY, ozve se GYGYGY.
- H** – doširoka rozevřeme ústa, vydechneme do dlaně, zvoláme HEJ. Na hrtanu můžeme rukou cítit vibrace.
- CH** – doširoka rozevřeme ústa, na ruku šeptem dýcháme teplý vzduch – CHACHA.
- Ň** – rty máme do širokého úsměvu, horní i dolní řezáky jsou mírně od sebe. Hrot jazyka se opírá o dolní řezáky, hřbet jazyka je přitisknutý k hornímu tvrdému patru. Vyslovujeme NININI.